

Огоренко Вікторія Вікторівна,
доктор медичних наук, професор,
виконувач обов'язків завідувача кафедри психіатрії,
наркології і медичної психології

Шустерман Тамара Йосипівна,
кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри психіатрії, наркології
і медичної психології

Ніколенко Алла Євгенівна,
кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри психіатрії, наркології
і медичної психології

КЕЙС-МЕТОД ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ СПОСІБ ПРОВЕДЕННЯ ТРЕНІНГУ З ПЕРШОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В КРИЗОВІЙ СИТУАЦІЇ «ІСТЕРИКА» ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

Дніпровський державний медичний університет

Під час війни все населення нашої країни стикається із стресом від постійної напруги, обумовленої занепокоєнням власною безпекою, своїх рідних і близьких, можливим негативним розвитком подій, повітряними тривогами, відключеннями світла. Особам, що знаходяться в стані стресу від пережитої кризової події, особливо в умовах воєнного конфлікту, необхідна перша психологічна допомога, в тому числі й майбутнім професіоналам сфери охорони здоров'я [1].

З метою набуття знань щодо першої психологічної допомоги та оволодіння навичками подолання стресу при різних кризових ситуаціях на кафедрі психіатрії, наркології і медичної психології Дніпровського державного медичного університету в 2022–2023 навчальному році в освітній процес впроваджено освітні тренінги для лікарів-інтернів з фаху «Психіатрія» та «Загальна лікарська практика — сімейна медицина», зокрема у кризовій ситуації — «Істерика» [2].

Основним методом, який використовується при проведенні тренінгу, є кейс-метод.

Кейс-метод (від англійського case study — «вивчення ситуації») відомий у вітчизняній освіті як метод ситуацій (чи навчання на конкретних прикладах).

В основу кейс-методу покладені концепції розвитку розумових здібностей. Сутність кейс-методу полягає в тому, що необхідно осмислити конкретну ситуацію (реальну життєву ситуацію (випадок) або змодельовану), опис якої одночасно відбиває не лише яку-небудь практичну проблему, але і актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні цієї проблеми. При цьому сама проблема не має однозначних рішень. Розрізняють декілька видів кейсів: навчальні, практичні та науково-дослідні [3].

Використання кейс-методу здобуло широке поширення у педагогіці та медицині.

Період інтернатури для лікарів є вкрай важливим для опрацювання навичок управління стресом та поліпшення стресостійкості. Знання про поводження у кризових ситуаціях вкрай необхідні задля готовності подолати будь-яку кризу самостійно, а також вміти надати психологічну підтримку іншим людям. Хоча допомога спрямовано на інших, пережите в кризовій ситуації може негативно вплинути і на того, хто надає цю допомогу. Відповідальне надання допомоги також означає турботу про власне здоров'я і благополуччя. Необхідно перш за все берегти себе, щоб краще піклуватися про інших. Якщо працює команда, важливо знати й цікавитися самопочуттям усіх членів команди, впевнитися, що той, хто надає допомогу, фізично і емоційно в змозі допомогти іншим [2].

Інформаційним та мотиваційним підґрунтям для створення методичної бази тренінгів стали рекомендації Міністерства охорони здоров'я України (МОЗ) «Як пережити кризу та зберегти спокій?», що були оприлюднені в березні 2022 року.

Згідно рекомендацій МОЗ України, перша психологічна допомога при «Істериці» включає наступні кроки:

- позбавтеся глядачів чи переведіть людину у тихе місце — важливо залишитись із постраждалим віч на віч,
- несподівано вчиніть дію, яка може сильно здивувати,
- говоріть із постраждалим короткими фразами впевненим тоном,
- після істерики людина почувається виснаженою, покладіть її спати [4, 5].

Методичні матеріали до тренінгу з першої психологічної допомоги в кризовій ситуації «Істерика» представлені лекційним контентом, інфографікою алгоритмів поведіння в кризових ситуаціях та кейс-випадками, що моделюють можливі сценарії допомоги особам при даному кризовому стані.

В структуру тематичного тренінгового заняття входять теоретична частина у формі лекції (20–25 % тривалості тренінгу) та практична — у вигляді кейсів на засвоєння алгоритмів надання першої психологічної допомоги при кризовій ситуації «Істерика».

Лекційний матеріал спрямований на надання теоретичних знань щодо причин виникнення, ознак та прикладів (в тому числі відео прикладів) цієї кризової ситуації. Лекція представлена у вигляді мультимедійної презентації та складається з текстового та візуального контенту.

Практична частина тренінгу включає в себе розгляд варіантів поведіння осіб в кризовій ситуації та алгоритм дій особи, яка надає першу психологічну допомогу. Далі викладачі кафедри демонструють одну з можливих ситуацій та обговорюють її.

В подальшому лікарям-інтернам пропонується згрупуватися у малі групи (по 2–3 особи) для відтворення уявних ситуацій в умовах стресу. Викладачі надають кожній групі різні кейс-випадки кризової ситуації «Істерика». Після завершення роботи у групах здобувачі освіти запрошуються до повернення в велику групу для проведення аналізу діяльності, встановлення зворотного зв'язку та обговорення власного досвіду з членами інших малих груп.

Підсумковою частиною заняття є відповіді викладачів на запитання лікарів-інтернів.

Таким чином, використання кейс-методу можна вважати інноваційним способом опанування навичок надання першої психологічної допомоги в кризових ситуаціях при навчанні лікарів-інтернів.

Список літератури

1. Охорона психічного здоров'я : підручник для лікарів / [колектив авторів] ; за заг. ред. професора Л. М. Юр'євої, професора Н. О. Марути. Харків : Строков Д. В., 2022.

2. Огоренко В. В., Шустерман Т. Й., Ніколенко А. Є., Носов С. Г. Освітні тренінгові заходи для лікарів-інтернів з невідкладної психологічної допомоги в умовах війни: *матеріали V Міжнародної конференції «Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід» (29 листопада*

2022 року). Інститут промислових та бізнес-технологій УДУНТ, м. Дніпро (Україна). С. 65–68.

3. Осіна Н. А. Кейс-метод як спосіб формування життєвих компетентностей учнів: методичні рекомендації. Запоріжжя, 2018. 31 с.

4. Про методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій» : Закон України від 04.04.2022 р. № 1/3872–22. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-metodichni-rekomendaciyi-persha-psihologichna-dopomoga-algoritm-dij>

5. Як пережити кризу та зберегти спокій. URL: <https://moz.gov.ua/article/news/jak-perezhati-krizu-ta-zberegiti-spokij->

Онуфрієнко Оксана Вікторівна,
кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри фізіології

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Одеський національний медичний університет

Сучасний світ змінюється дуже швидко, і ці зміни ми спостерігаємо усюди. Не виключенням є зміни у системі навчання. Зараз як ніколи перед викладачами різних рівнів стає дуже складна задача яка полягає, як і завжди допомогти особливому розвитку здобувача, його мислення, творчого потенціалу. Виявити інтерес до пізнання знань та активізувати пізнавальну діяльність, не тільки під час навчання та і подальшій майбутній практиці. Але сьогоднішній день якісне викладання будь якою дисципліни не можливе здійснювати без використання комп'ютерних технологій та Інтернету, саме вони надають змогу бути на зв'язку в будь яких обставинах та подавати вчителю нових матеріал, робити його більш цікавим та підвишувати їх інтерес до вивчення цієї дисципліни. Тому перед викладачем та здобувачем є конкретні вимоги необхідно здобувачеві надати високій рівень підготовки, конкурентоспроможності, компетентності. Це все вказує на необхідність переорієнтацію вивчення дисципліни та приділення більше уваги